

HET VADERLAND
 STAAT- EN LETTERKUNDIG NIEUWSBLAD
 verschijnt tweemaal per dag.
 Directeur: E. DE LANG.

PRIJS VAN HET ABONNEMENT
 PER KWARTAAL
 Door geheel Nederland f 5.—
 (Porti bij tijdelijke opzending naar een ander
 adres worden extra berekend.)
 O.- en West-Indië en overige landen (in één
 zending) bij vooruitbetaling 14.—
 Incassokosten per kwitantie 0.10
 Losse nummers 0.07½
 Politiek Hoofdredacteur: A. ROODHUIZEN.

PRIJS DER ADVERTENTIE
 Van 1-6 galjardregels met bewijsnummer f 3.07
 Elke regel meer 0.60
 Ingezonden Mededeeling van 1-5 regels 5.07
 Elke regel meer 1.—
 Dienstaanbiedingen à contant (5 regels) 2.—
 Incassokosten per kwitantie 0.10
 Waarn. Algem. Hoofdredacteur: C. M. SCHILT.

HET ZEVENDE LEERJAAR
 BEGROTING VOOR HET WEGENFONDS — DE VROUW ALS GETUIGE — OP RECES
 (EERSTE-KAMEROVERZICHT)

De Senaat is nu ook door het werk heen. De laatste voor spoedige afdoening bestemde wetsontwerpen zijn gisteren aangenomen en daarmee is ook voor de senatoren de zomervacantie ingegaan.
 Alle ontwerpen, op de naturalisaties na, hebben discussie uitgelokt, zelfs het wetje, waarvan de simpele strekking is om vrouwen als getuigen bij akten toe te laten. Deze waarlijk niet wereldschokkende hervorming had in de secties der Kamer de tongen los gemaakt en men had er zelfs de vrees geuit, dat dit ontwerp zou gaan in de richting van... belemmering van gezinsvorming. In het openbaar vernam men slechts van mr. de Gijsselaer, dat dit ontwerp z.i. tot de benoembaarheid van de vrouw als notaris zal leiden en dat de vrouw den man het brood niet uit den mond mag nemen. Waartegenover de heer Hermans in een gemoedelijk speechje er op wees, dat men vroeger veel gemakkelijker in het huwelijk trad dan tegenwoordig (de eischen van het levensonderhoud zijn, mede dank zij het streven van de geestesverwanten des heeren Hermans, niet weinig verhoogd) en dat daardoor meer jonge vrouwen verplicht zijn voor zichzelf te zorgen. Wij zullen er niet verder op ingaan; de strekking van het ontwerp-Donner is daartoe te eng begrensd en de Minister van Justitie heeft waarlijk geen reden gegeven om hem van ultra-feministische bevestigingen te verdenken.

Er was nog een klein wetje, dat een debatje uitlokte. Ir. Koster meende namelijk de noodzakelijkheid van de door de Staats-minnen te exploiteren spoorwegverbinding tusschen de Staatsminnen Emma en Hendrik met de Maurits (waarvoor een ontginnings-ontwerp noodig was) in twiifel te moeten trekken. Het gaat hier uitsluitend om een mijn-ligging voor het vervoer van cokeskolen, die na bijmenging van kolen uit de Maurits in cokes worden omgezet. Overeenstemming tusschen den Minister van Waterstaat en den Limburgschen afgevaardigde werd niet bereikt; stemming werd echter door ir. Koster niet uitgelokt.

Een meer algemeene discussie heeft plaats gehad over de eerste begroting van het Wegenfonds en over het ontwerp betreffende het weldra in te voeren verplichte zevende leerjaar, eerste stap naar den zeven-jarigen leerplicht, welke waarschijnlijk ook nu weer drukte de minister zich, blijkbaar slechts om formeele redenen, uiterst voorzichtig uit — 1 juli van het volgende jaar in werking zal treden.

Het Wegenfonds heeft voornamelijk pleidooien voor onze echt-Nederlandschen straatlinker uitgelokt. De heeren Smeenge, Polak en Moltmaker wierpen zich als verdedigers van deze straatbedekking op, welke het voordeel heeft, dat zij aan onze industrie en aan onze binnenschipperij werk verschaft, terwijl het klinkermateriaal tegenwoordig zeer verbeterd is. De heer Moltmaker vroeg zelfs een commissie van onderzoek naar kwaliteit en kosten van klinkerwegen en de minister heeft dit vraagstuk nog in studie. Mr. van der Vegt te wil de klinkers, waar mogelijk, gebruiken, doch Z.Exc. liet duidelijk doorscheren, dat de automobilisten de voorkeur geven aan een meer gesloten wegdek, al heeft de natuurminnende heer Polak hier-teen juist bezwaar, wijl deze bestrating slecht schijnt te zijn voor de beplanting langs de wegen. Dezelfde senator verzette zich tegen de voorgenomen verbinding Diermerbrug—Hilversum, waarbij een aantal fraaie landgoederen het zal moeten ontgelden. De aandrang van den kunstzinnigen senator mocht echter niet baten: minister van der Vegt kon er slechts op wijzen, dat de gevreesde weg een provinciale is, waartoe geheel buiten het Rijk om is besloten. En verlangt men van den verkeersminister, dat hij de Provinciale Staten van Utrecht waarschuwt voor vandalisme, niet geheel zonder reden vreesde mr. van der Vegt, dat men hem, den grootsten vandaal van Nederland, voor zijn spiegel zou plaatsen! Waarna de begroting van het Wegenfonds goedgekeurd werd.

Ten slotte het zevende leerjaar. Het hierop betrekking hebbende wets-ontwerp heeft in den Senaat evenmin als in de Tweede Kamer een zwaren strijd te verduren gehad.
 Een betoog als dat van mr. Verkouteren, die niets moet hebben van al die „geleerdheid“, welke krankzinnigheid „ou bevoor-deren enz. enz.“ was hier feitelijk buiten de orde. Het gaat hier immers slechts om een vervroegde terugkoming op een be-zuinigingsmaatregel (het uitsluit van 't ver-plichte zevende leerjaar en leerverplichting voor dat jaar) en waar de Regering deze vervroeging door den verbeterden finan-cieelen toestand gerechvaardigd acht, was slechts de financiële geoorlooftheid aan de orde. De heer Colijn trok deze in twi-fel, doch legde zich ten slotte bij het ont-werp neer. Wat de uitbreiding van den leerplicht betreft (waarvan de anti-revolutionairen nimmer wilden weten) bleek de heer Colijn tot meegaan geneigd, als het eerste leerjaar van het lager landbouwon-derwijs zou metellen bij den leerplicht. Minister Wazink wilde, zoo mogelijk, gaarne in die richting gaan en heeft reeds

DE UITVAARTDIENST VOOR KONING FERDINAND.

De Roemeensche Legatie deelt mede dat ten gevolge van uitsluit van de begrafenis van Z. M. Koning Ferdinand tot Zondag 24 dezer, de plechtige uitvaartdienst plaats zal hebben op denzelfden dag in het gezantschapsgebouw en niet op Zaterdag 23 dezer gelijk was aangekondigd.
 De dienst vangt aan ten 12 u. 30 mn.

De vertegenwoordiger der Koningin. H. M. de Koningin zal zich doen ver-teenwoordigen bij den rouw dienst voor wijlen Z. M. Koning Ferdinand van Roemenië op Zondagmiddag a.s. in de Roemeensche Legatie door den groot-officier, gep. generaal-majoor jhr. C. L. van Such-telen van de Haere.

Wegens het overlijden van den Koning van Roemenië zijn aan de gebouwen van de gezantschappen der vreemde mogendheden de vlaggen der vertegenwoordigende landen halfstok geheschen.

HET AFSCHIED VAN MR. H. ZILLESSEN
 G'sternamiddag, na afloop van de Eerste Kamerzitting heeft de scheidende griffier der Eerste Kamer, mr. H. Zillesen in de journalistenkamer afscheid genomen van de journalisten der perstribune.
 De heer Mr. J. J. van Bolhuis heeft hem daarbij namens de journalisten toesproken. Hij heeft daarbij dank ge-bracht voor de groote welwillendheid, altijd jegens de journalisten betoonend.
 Spr. sprak de hoop en het vertrouwen uit, dat de opvolger van den heer Zillesen zijn voetsporen zal volgen.
 De wijze, waarop de heer Zillesen altijd aan de verlangens der journalisten is tege-moet gekomen, in het bijzonder in den laatste tijd bij de behandeling van het Belgisch verdrag, verdient de grootste erkentelij-keid.
 De heer Zillesen dankte voor de vriendelijke woorden en de hem gebrachte hulde.

PERM. HOF VAN INTERNAT. JUSTITIE.
 Het Permanente Hof van Internationale Justitie zal Dinsdag 26 dezer te 3.30 u's namiddags een openbare zitting houden in de groote rechtszaal van het Vredes-paleis.
 Daarin zal voorlezing worden gedaan van het arrest van het Hof betreffende de prealabele exceptie door de Poolische Rege-ring opgevoerd in het geschil tusschen Duitsland en Polen nopens de schadever-goeding, welke door de Poolische Regering zou verschuldigd zijn wegens haar houding tegenover de Naamlooze Venootschappen Oberschlesische Stikstofwerke en Bayerische Stichtstoffwerke bij de inbezittinging van de stikstofabriek te Chorzow, een houding, welke bij een vroegere uitspraak van het Hof als niet overeenkomstig de geldende verdragen werd verklaard.

UIT DE TEXTIELNIEUWHEID.
 Het hoofdbestuur van den Algem. Nederl. Textielarbeidersbond De Eendracht heeft aan de Landelijke Federatie van Textielar-beiders bericht, dat het geen bezwaar heeft tegen een bespreking met de zusterorganisaties over het vrije zelfbeschikkingrecht van elke organisatie, welk punt door St. Lambertus is opgeworpen. Het bestuur meent echter, dat een uitsluitende bespre-king over hetgeen St. Lambertus voorstelt een beperking inhoudt van de te houden besprekingen en wenscht daarom, dat de deelnemende organisaties elk voor zich aan de orde kunnen stellen, wat zij meenen, dat met een eventueel herstel van samen-werking in verband staat.

De directie der textielfabriek Neede heeft zich bereid verklaard, voorlopig twee vacantiédagen voor de arbeiders toe te staan met behoud van loon. Verder wenscht de directie af te wachten, wat in dezen met de werkgeversorganisaties wordt overeenge-komen.
 De firma N.V. textielfabriek v.h. Ser-phos en Zn. heeft drie vrije dagen toege-staan.

Bij een samenspreking tusschen de firma N. J. Menko te Enschede en een commissie uit de arbeiders, zijn de loonen voor vier categorieën van arbeiders verhoogd
 HISTORISCHE OPTOCHT TE UTRECHT.
 Op 31 Aug. a.s. zal, ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan der Vereeniging Koningsdag Utrecht, door een commissie van deze vereeniging worden aangeboden een historische optocht, ontworpen door den historicus C. W. Wagenaar en voor-stellende: De ontvangst te Utrecht van Philips den Schoone met zijn Gemalin Joanna van Arragon en Castilië op hun doorreis van Amsterdam naar Brugge in den zomer van 1497.
 De stoet zal bestaan uit 250 personen.

WONINGBOUW TE NAALDWIJK
 De gemeenteraad van Naaldwijk heeft de wenselijkheid uitgesproken, dat de woning-bouvereenigingen den bouw van huizen zult-en ter hand nemen, opdat de vele krotwoning-en kunnen worden opgeruimd. Aan B. en W. is verzocht het voorbereidend overleg daarom-trent met de besturen der vereenigingen voori te zetten.
 De raad besloot tot aankoop van grond om ruimte te houden voor het poortkantoor.

DE BRUINKOOL-QUAESTIE
 STAAT CONTRA LOUISE-GROEVE.

De beslissing der arbiters.
 Zoals reeds in het kort is vermeld, hebben de arbiters, ir. A. H. van Lessen, mr. E. M. Meijers en mr. P. Scholten, uitspraak gedaan in het geschil tusschen de N. V. Exploitatie Louise-Groeve, gevestigd te Heerlen, en den Staat de Nederlanden.
 De punten waar het om ging.
 Tusschen partijen zijn overeenkomsten tot stand gekomen in 1917, in 1918 en in 1920. Zij zijn bij akte van compromis overeengekomen, aan de beslissing van arbiters te onderwerpen de vraag, of het billijk is, dat deze overeenkomsten, geleid op de wijze waarop en de omstan-digheden, waaronder zij tot stand zijn gekomen, door den Staat zijn uitgevoerd als geschied, en wel met name:
 1. of de Staat terecht buiten beschouwing heeft gelaten, dat herziening der prijzen zou plaats hebben, indien die gestelde prijzen een loonnende exploitatie niet mogelijk maakten, hetgeen volgens de Louise-groeve bij de overeen-komst van 1918 was overeengekomen, hetgeen door den Staat wordt betwist;
 2. of de Staat billijkheid, mede in verband met de hooger productiekosten, voor de betere kwa-liteit der bruinkolen van Graetheide een hooger vergoeding van 1918 tot 1921 had moeten zijn betaald, en alsnog moet worden toege-staan;
 3. of aan de Louise-Groeve vergoeding moet worden verleend op grond van het feit, dat na het sluiten van de overeenkomsten betreffende levering van bruinkool de kosten van productie der bruinkool voortdurend en belangrijk zijn gestegen;
 4. of in de omstandigheid, dat de ontginning der bruinkoolvelden voor het land en aan den Staat belangrijke economische en financiële voordelen heeft opgeleverd, terwijl de Louise-Groeve bij de ontginning groote verliezen heeft geleden, voldoende grond is gelegen om aan die vennootschap een schadevergoeding uit 't Rijks kas te verlenen;
 5. of de geringere garantie van afneming van bruinkolen in 1920 zoodanigen grond oplevert.
 Arbiters hadden tevens opdracht om, indien de voorgestelde algemeene vraag ontkennend wordt beantwoord, vast te stellen, welk bedrag door den Staat aan de Louise-groeve moet worden betaald en den Staat tot betaling van dat bedrag te veroordeelen.

De uitspraak.
 Aan de uitspraak van arbiters is het volgende ontleend:
 „Arbiters achten het volgende vast te staan:
 De tusschen de Louise-groeve en den Staat in 1917 gesloten overeenkomst is mondeling aange-gaan en het eenig schriftelijk bewijs daar-van is te vinden in een niet namens den Staat bevestigd schrijven van 5 November 1917 door de Louise-groeve aan den heer Frowein gezon-den, waaromtrent aangaande de voorwaarden der overeenkomst niets anders te vinden is dan deze zinsede: „Wat den daarvoor te betalen prijs ter plaatse betreft, vertrou ik gaarne op de ons door u gegeven belofte op gelijken voet als de andere bruinkoolgroeven door u behan-deld te worden.“ Wat nu den prijs der andere bruinkoolgroeven betreft, zoo kan alleen als vaststaand worden aangemerkt, dat in Novem-ber 1917 deze prijs f 12 per ton bedroeg.
 In Augustus-September 1918 is daarop een schriftelijk contract tusschen den Staat en alle bruinkoolexploitanten tot stand gekomen. Aan dit contract is een briefwisseling met verschil-lende dezer exploitanten en een op 16 Mei 1918 gehouden vergadering van de bruinkoolexploit-anten, hun jurisdictien adviseur, mr. J. Lim-burg en den heer Frowein met de heeren prof. J. G. Ch. Volmer en prof. J. Kloppe in hun hoedanigheid van directeurs van het Centraal Bruinkool Bureau, voorafgegaan.
 Op deze vergadering hebben zich alle exploi-tanten na uitvoerige debatten met een verlaging van den prijs vereenigd. Van deze vergadering zijn door prof. Kloppe notulen gehouden, die door beide partijen als juist zijn erkend. In aan-sluiting met het op deze vergadering overeenge-kome luidt art. 5 van het schriftelijke contract:
 „De levering als bedoeld in art. 3 zal geschieden tegen de volgende prijzen:
 van 1 April 1918—1 Augustus 1919 f 10.50 per ton; van 1 Augustus 1919—1 Januari 1920 f 8.50 per ton; van 1 Januari 1920—1 Augustus 1920 f 8 per ton.
 Bovendien wordt aan de producenten vergoed voor bruinkolen van de groeve Energie en Bruinhilde de kostende prijs voor het vervoer vanaf de overgave sporen op het emplacement der Staatsmijn Hendrik van en naar Nuth, voor bruinkolen van de groeve Carisborg de kostende prijs van 't vervoer vanaf de overgave sporen op het emplacement van de Staatsmijn Emma naar Nuth, voor bruinkolen van de groeve Heerlerheide de kostende prijs van het vervoer vanaf de overgave sporen nabij de groeve aangeduid op de bij deze overeenkomst gevoegde teekening naar station Hoensbroek tot een maximum van f 0.60 per ton.
 Voor bruinkolen van de groeve Graetheide voor zoover per schip verladen, wordt vergoed voor vervoer naar den laadsteiger te Urmond f 0.60 per ton en voor eventueel verder vervoer de kostende prijs, in overleg met de Rijks-kolendistributie vast te stellen.
 Wanneer evenwel de kostende prijs van ver-voer vanaf Urmond naar Amsterdam en Rotter-dam meer zou bedragen dan 175 pCt. van de scheepstarieven, zooals die voor vervoer naar die plaatsen vanaf Maastricht gelden, is de directeur van zijn afzetwaarsborg bedoeld in art. 2 ontslagen. De in het 2e en 3e lid van dit artikel bedoelde vergoedingen worden bij afleve-ring loco groeve niet gegeven.“
 Bij de besprekingen op de vergadering van 16 Mei 1918 had de heer Kloppe medegedeeld, dat hij het best achtte bruinkolen met 40 pCt. brandbaar, wat als een gemiddelde van het pro-duct der groeven was te beschouwen, als nor-male Limburgsche bruinkool aan te houden.
 Na deze besprekingen is gebleken, dat voor de groote groeven het percentage niet onbetee-kend bleef beneden de 40 pCt.: deze groeven hebben, hetzij onmiddellijk, hetzij door bemid-deling van hun vertrouwenspersoon, prof. Klop-pe, bowerikt, dat als gemiddelde zou beschouwd

worden bruinkool met 40 pCt. tot 37 pCt. Arti-kel 6, 1e en 2e alinea van het contract van 1918 luidt dientengevolge:
 „De in het vorige artikel bepaalde prijzen zullen gelden voor bruinkolen, zooals die bij zorgvuldige winning zullen kunnen worden afgeleverd. Als zoodanig zullen worden be-schouwd bruinkolen met 40 tot 37 pCt.
 Wanneer een groeve gemiddeld bruinkool van betere of slechtere kwaliteit oplevert, zullen de prijzen op de wijze, als door het Centraal Bruinkolen Bureau in een aan deze overeen-komst gehechte en door partijen gewaarmerkte bijlage is aangegeven, worden verhoogd of ver-laagd. De prijs kan evenwel niet hooger wor-den dan acht zevenenden van den voor normale kool gestelden prijs.“
 De contracten van 1920.
 Het contract van 1918 liep 1 Augustus 1920 af. Daarom zijn in 1920 nieuwe contracten met de exploitanten gesloten, ditmaal echter niet één collectief contract, maar afzonderlijke con-tracten, die niet geheel gelijklopend waren.
 Bij de onderhandelingen met de Louise-groeve heeft de Staat de voor deze wettelijk be-noodigde verlenging van de vergunning tot doorwerken afhankelijk gesteld van overeen-stemming met den directeur der R. K. D. ont-rent de voorwaarden, waarop de afneming van de te delven bruinkool na 1 Augustus 1920 zou geschieden.
 Bij de contracten van 1920 is voor alle exploi-tanten de prijs per ton weder aanzienlijk ver-laagd. Echter kan men niet zonder meer de prijzen van het contract van 1918 met die van 1920 vergelijken; in het contract van 1920 heeft de Staat ten opzichte van de exploitanten eenige risico op zich genomen, die in het con-tract van 1918 door de exploitanten werden ge-dragen, te weten: het laatste contract verviel bij de opheffing van de R. K. D., terwijl de Staat in het contract van 1920 onafhankelijk van de opheffing van de R. K. D. een minimum af-neming garandeerde; in de eerste plaats nam de Staat het risico van het ontbreken van vol-doende wagons ter verzending voor zijn reke-ning. In deze risico's, die de Staat op zich nam, vonden de exploitanten een schadeloos-stelling voor de prijsverlaging.
 De prijs is in het contract van 1920 bepaald op f 6.50 per ton op een basis van 37 tot 39 pCt. brandbaar voor de overige groeven en op f 7 per ton op een basis van 39 pCt. à 40 pCt. brandbaar voor de Louise-groeve.
 Deze hooger prijs voor de Louise-groeve hing samen, gelijk ook door getuige mr. H. E. van Leeuwen is verklaard met de betere kwaliteit der kolen uit de andere kwaliteitsomschrijving voor deze groeve. De afnemingsgarantie be-droeg voor de Louise-groeve 100,000 ton na 1 Augustus 1920; voor iedere ton bruinkool, die minder zou afgenomen worden, zou f 4.50 vol-daan worden; voor de overige exploitanten be-droeg de afnemingsgarantie 200,000 ton na 1 October 1920, en zou, blijkbaar mede in ver-band met de mindere kwaliteit, f 4 voor iedere ton afgenomen ton betaald worden.
 Bij het compromis is, met uitzondering van hetgeen hieronder bij het vijfde vraagpunt zal opgemerkt worden, niet aan het oordeel der arbiters onderworpen de vraag of de overeen-komsten van 1917, 1918 en 1920 af of niet gel-dige en billijke contracten zijn. Arbiters dienen derhalve, onder opgemeld voorbehoud, zonder nader onderzoek en met terzijdestelling van hetgeen door de Louise-groeve in dat verband omtrent afneming beweerd is, van deze con-tacten als geldige regelingen, die niet wegens de wijze van het ontstaan van hun inhoud ge-heel of gedeeltelijk als onverbindend beschouwd mogen worden, uit te gaan. De wijze waarop, en de omstandigheden waaronder de overeen-komsten zijn tot stand gekomen, dienen vol-gens het compromis door arbiters zeker in aan-merking gebracht te worden, doch in het al-gemeen slechts om te beoordeelen of de uitvoering dezer contracten door den Staat in overeen-stemming met de billijkheid is geschied.
 Verder zij opgemerkt, dat door de Louise-groeve niet nauwkeurig bij ieder vraagpunt op-geven is, hoeveel zij uit dien hoofde vordert. Arbiters oordeelen dit echter niet strikt nood-zakelijk, daar zij de vijf vraagpunten beschou-ven als evenzovele in elkaar grijpende mo-tieven, die te samen het in de eindconclusie ge-vorderde bedrag der schadevergoeding moeten rechtvaardigen, zoodat scheidslieden bij een gedeeltelijk aanvaarden dezer motieven bevoegd zijn een bedrag binnen het in de eindconclusie gevorderde toe te wijzen.

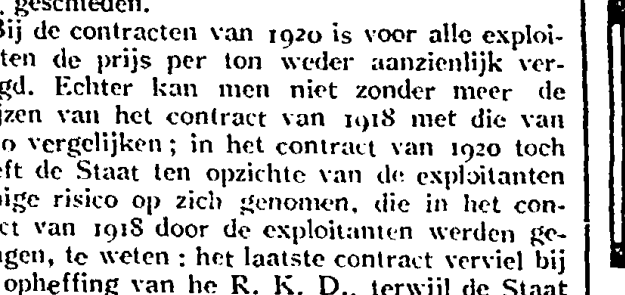
De afzonderlijke vraagpunten.
 Wat nu de afzonderlijke vraagpunten be-treft, zoo wordt daaromtrent het volgende op-gemerkt:
 De eerste vraag beantwoorden scheidslieden bevestigend.
 Door het gehouden getuigenverhoor is niet be-wezen datgene, wat had moeten vaststaan om de vraag ontkennend te beantwoorden, na-melijk dat in 1918 was overeengekomen, dat herziening der gestelde prijzen zou plaats heb-ben, indien deze een loonnende exploitatie mog-tig maakte. Wel is dit verklaard door den ge-tuige Volmer, terwijl ook de getuigen Jansen en Boichel, al was deze laatste minder positief, hetgeen door getuige Frowein in de bijeenkomst van 16 Mei 1918 gezegd is, in dien zin hebben opgevat, doch daartegenover staat de beslis-tegenspraak van getuige Frowein, terwijl ook de getuige Van Leeuwen zich niets van een zoodanige toezegging herinnerd. De verklaring der overige getuigen zijn tengevolge van het lange tijdsverloop sinds 16 Mei 1918 te on-zeker, om eenigen steun in deze te bieden. En wat de in het geding gebrachte notulen dezer bijeenkomst betreft, deze zijn ten aanzien van het punt in geschil voor tweemaal uitgelegd vaarbaar, terwijl zij niet gehouden zijn in de ver-onderstelling, dat zij eenmaal in een procedure beslissend konden zijn. Onder deze omstandig-heden achten scheidslieden zich niet gerechtigd de toezegging als bewezen aan te nemen.
 Ook de uittaling van den heer Frowein in diens schrijven van 18 Maart aan Carisborg brengt in het hierboven overwogene geen ver-andering. Deze uittaling luidt aldus: „Mocht u aan de hand van uw bedrijfsinkomsten kun-nen aantonen, dat het bedrijf bij de nieuwe prijzen niet meer renderend zal zijn, dan zal er ongetwijfeld een regeling moeten worden ge-troffen, waardoor uw bedrijf wederom loonnend wordt.“
 Deze verklaring van den heer Frowein, ge-daan vóór de totslandkoming van de algemeene overeenkomst van 1918 op een oogenblik toen nog over den vast te stellen prijs onderhandeld

HOOFDINHOUD

Overzicht van de Eerste Kamer 1
 De uitspraak der arbiters in de Bruinkool-quaestie 2
 Koning Ferdinand wordt eerst Zondag be-graven 2
 Teraardestelling der politie-agenten, die bij de Weensche onlusten gedood zijn 2
 De waarneming van het premierschap tijdens Baldwin's reis 2
 Een compromis tusschen Tsjiang Kai Sjek en Tsjang Tso Lin 2
 De Chineseche zeeroovers in de Bissabaai weer in actie 2

Weerkundige Waarnemingen

Avondbericht van het Kon. Ned. Meteorol. Instituut te De Bilt (8.30):
 Verwachting: Matige tot zwakken, Zuidelijke tot Westelijke wind. Betrokken tot zwaarbe-wolkt. Aanvankelijk nog regen, met geringe kans on onweer. Later iets koeler.

Den Haag, 22 Juli. — 's Morgens 2 uur th. F. 63, barom. 755.

werd, heeft naar alle waarschijnlijkheid slechts betrekking op een mogelijke wijziging van den voorgestelden prijs voor de definitieve vaststel-ling, maar geeft niet noodzakelijk te kennen dat de latere, bij contract definitief vastgestelde en aanvaarde prijs niet zou gelden, indien te-eeniger tijd eenige jaren na het sluiten van het contract blijken zou, dat het bedrijf niet renderend geweest was.

De tweede vraag.

De tweede aan scheidslieden gestelde vraag beantwoorden deze bevestigend.
 Bij deze beantwoording meenen zij de vraag of het contract van 1918 slechts in den vorm een garantiecontract, doch in wezen een koop-contract zou zijn, buiten beschouwing te kun-nen laten. Immers, gezien de bijzondere positie die de Staat bij het sluiten van dit contract in-nam, en de machtsmiddelen, die toen ten tijde den Staat tegen producenten en consumenten dienste stonden, alsmede, geleid op het feit, dat in ieder geval de in het contract met den Staat vastgestelde bedragen voor de produc-tenten den kooprijks bepaalden, geldt het navol-gende, onverschillig welke opvatting men ont-rent het juridisch karakter van den betalings-plicht van den Staat moge hebben.

Uit de getuigenverklaringen en door de produc-ties van partijen is duidelijk gebleken, dat degenen, die namens den Staat in 1917 en 1918 de onderhandelingen met de producenten ge-voerd hebben, onvoldoende op de hoogte waren omtrent den aard en de gesteldheid van de Limburgsche bruinkool. Dit blijkt voldoende uit den eisch, dien getuige Frowein in de laatste helft van 1917 en het begin van 1918 meende te mogen stellen, dat n.l. de gedolven bruinkool een stookwaarde moest hebben van 3000 calo-rien, evenzoo uit de verwisseling der calorische waarde van de droge stof met die van de natte stof. Evenmin is blijken de vaststaande feiten de kennis van het bedrijf in den aanvang hun-ner werkzaamheden aanwezig geweest bij de leiders van het C. B. B., de professoren Klop-per en Volmer. Dientengevolge is bij het con-tract van 1918 niet dat stelsel van prijsbe-paling gekozen, dat aan ieder der producenten een prijs verzekerde in evenredigheid met de waarde van het door hem te leveren product. In het bijzonder is hierdoor de Louise-groeve be-nadeeld, welke product, gelijk ook reeds toen bekend was, een calorisch vermogen en vast-heid en stukrijkgheid bezat grooter dan het ge-middelde der overige ontginningen. Wel heeft bij de samenstelling van het contract van 1918 blijkbaar de op zich zelf niet onjuiste bedoeling voorgezet, om voor het calorisch vermogen boven het gemiddelde, een extra vergoeding toe te kennen; de uitwerking is echter zooda-nig geweest, dat deze bedoeling slechts ten deele verwezenlijkt is.

Hiertegenover dient zeker in aanmerking ge-bracht te worden, dat de Louise-groeve noch bij het sluiten der overeenkomst van 1918, noch onmiddellijk daarna tegen de wijze van beee-kening der extra-vergoeding geprotesterd heeft. Dit meent echter niet weg, dat, toen later bleek, dat de ontginning der bruinkoolvelden voor het land en aan den Staat belangrijke eco-nomische en financiële voordelen den heeft opge-leverd, terwijl de Louise-groeve belangrijke ver-liezen heeft geleden, hierin voor den Staat vol-doende grond had gelegen moeten zijn, om naar billijkheid aan de Louise-groeve voor de latere kwaliteit harer bruinkolen een vergoeding toe te kennen, die beter dan de ontvangene de ho-ger waarde van het door haar geleverde tot haar recht deed komen.

Scheidslieden meenen, dat deze hooger ver-goeding op den volgenden grondslag vastgesteld moet worden. Andere omstandigheden, buiten het calorisch vermogen en het gewicht, die de waarde der bruinkolen bepalen, kunnen hier buiten beschouwing gelaten worden, omdat niet alleen van een herziening der vergoeding op geen andere basis dan op die van het gewicht en het calorisch vermogen nimmer sprake is geweest, maar ook omdat de Louise-Groeve zelf in haar oorspronkelijk verzoek schriftelijk aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel slechts een vergoeding voor de merwaarde der kolen wegens haar hooger calorisch vermogen heeft gevraagd, zoodat door den Minister zeker niet op een andere basis vergoeding had behoe-ven te zijn betaald.
 Wat nu het calorisch vermogen betreft, zoo werd bij het contract van 1918 de eenheidsprijs voor alle af te nemen bruinkool op hetzelfde bedrag bepaald; verschil in prijs kon alleen ont-staan, indien het percentage brandbaar boven 40 of beneden 37 was. Daardoor werd de bruin-kool met een percentage brandbaar van 40 even hoog betaald als met een percentage brandbaar

HOOFDINHOUD

Overzicht van de Eerste Kamer 1
 De uitspraak der arbiters in de Bruinkool-quaestie 2
 Koning Ferdinand wordt eerst Zondag be-graven 2
 Teraardestelling der politie-agenten, die bij de Weensche onlusten gedood zijn 2
 De waarneming van het premierschap tijdens Baldwin's reis 2
 Een compromis tusschen Tsjiang Kai Sjek en Tsjang Tso Lin 2
 De Chineseche zeeroovers in de Bissabaai weer in actie 2

Weerkundige Waarnemingen

Avondbericht van het Kon. Ned. Meteorol. Instituut te De Bilt (8.30):
 Verwachting: Matige tot zwakken, Zuidelijke tot Westelijke wind. Betrokken tot zwaarbe-wolkt. Aanvankelijk nog regen, met geringe kans on onweer. Later iets koeler.

Den Haag, 22 Juli. — 's Morgens 2 uur th. F. 63, barom. 755.

werd, heeft naar alle waarschijnlijkheid slechts betrekking op een mogelijke wijziging van den voorgestelden prijs voor de definitieve vaststel-ling, maar geeft niet noodzakelijk te kennen dat de latere, bij contract definitief vastgestelde en aanvaarde prijs niet zou gelden, indien te-eeniger tijd eenige jaren na het sluiten van het contract blijken zou, dat het bedrijf niet renderend geweest was.

De tweede vraag.

De tweede aan scheidslieden gestelde vraag beantwoorden deze bevestigend.
 Bij deze beantwoording meenen zij de vraag of het contract van 1918 slechts in den vorm een garantiecontract, doch in wezen een koop-contract zou zijn, buiten beschouwing te kun-nen laten. Immers, gezien de bijzondere positie die de Staat bij het sluiten van dit contract in-nam, en de machtsmiddelen, die toen ten tijde den Staat tegen producenten en consumenten dienste stonden, alsmede, geleid op het feit, dat in ieder geval de in het contract met den Staat vastgestelde bedragen voor de produc-tenten den kooprijks bepaalden, geldt het navol-gende, onverschillig welke opvatting men ont-rent het juridisch karakter van den betalings-plicht van den Staat moge hebben.

Uit de getuigenverklaringen en door de produc-ties van partijen is duidelijk gebleken, dat degenen, die namens den Staat in 1917 en 1918 de onderhandelingen met de producenten ge-voerd hebben, onvoldoende op de hoogte waren omtrent den aard en de gesteldheid van de Limburgsche bruinkool. Dit blijkt voldoende uit den eisch, dien getuige Frowein in de laatste helft van 1917 en het begin van 1918 meende te mogen stellen, dat n.l. de gedolven bruinkool een stookwaarde moest hebben van 3000 calo-rien, evenzoo uit de verwisseling der calorische waarde van de droge stof met die van de natte stof. Evenmin is blijken de vaststaande feiten de kennis van het bedrijf in den aanvang hun-ner werkzaamheden aanwezig geweest bij de leiders van het C. B. B., de professoren Klop-per en Volmer. Dientengevolge is bij het con-tract van 1918 niet dat stelsel van prijsbe-paling gekozen, dat aan ieder der producenten een prijs verzekerde in evenredigheid met de waarde van het door hem te leveren product. In het bijzonder is hierdoor de Louise-groeve be-nadeeld, welke product, gelijk ook reeds toen bekend was, een calorisch vermogen en vast-heid en stukrijkgheid bezat grooter dan het ge-middelde der overige ontginningen. Wel heeft bij de samenstelling van het contract van 1918 blijkbaar de op zich zelf niet onjuiste bedoeling voorgezet, om voor het calorisch vermogen boven het gemiddelde, een extra vergoeding toe te kennen; de uitwerking is echter zooda-nig geweest, dat deze bedoeling slechts ten deele verwezenlijkt is.

Hiertegenover dient zeker in aanmerking ge-bracht te worden, dat de Louise-groeve noch bij het sluiten der overeenkomst van 1918, noch onmiddellijk daarna tegen de wijze van beee-kening der extra-vergoeding geprotesterd heeft. Dit meent echter niet weg, dat, toen later bleek, dat de ontginning der bruinkoolvelden voor het land en aan den Staat belangrijke eco-nomische en financiële voordelen den heeft opge-leverd, terwijl de Louise-groeve belangrijke ver-liezen heeft geleden, hierin voor den Staat vol-doende grond had gelegen moeten zijn, om naar billijkheid aan de Louise-groeve voor de latere kwaliteit harer bruinkolen een vergoeding toe te kennen, die beter dan de ontvangene de ho-ger waarde van het door haar geleverde tot haar recht deed komen.

Scheidslieden meenen, dat deze hooger ver-goeding op den volgenden grondslag vastgesteld moet worden. Andere omstandigheden, buiten het calorisch vermogen en het gewicht, die de waarde der bruinkolen bepalen, kunnen hier buiten beschouwing gelaten worden, omdat niet alleen van een herziening der vergoeding op geen andere basis dan op die van het gewicht en het calorisch vermogen nimmer sprake is geweest, maar ook omdat de Louise-Groeve zelf in haar oorspronkelijk verzoek schriftelijk aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel slechts een vergoeding voor de merwaarde der kolen wegens haar hooger calorisch vermogen heeft gevraagd, zoodat door den Minister zeker niet op een andere basis vergoeding had behoe-ven te zijn betaald.
 Wat nu het calorisch vermogen betreft, zoo werd bij het contract van 1918 de eenheidsprijs voor alle af te nemen bruinkool op hetzelfde bedrag bepaald; verschil in prijs kon alleen ont-staan, indien het percentage brandbaar boven 40 of beneden 37 was. Daardoor werd de bruin-kool met een percentage brandbaar van 40 even hoog betaald als met een percentage brandbaar

van 37. Bij het contract van 1920 werd daaren-
tegen een verschil gemaakt van f 0,50, n. l. f 7
voor de Louis-Groove, f 6,50 voor de overige,
terwijl aan de Louis-Groove de eisch werd ge-
steld koel te leveren van 39 à 40 pCt. brand-
baar, aan de overige 37 à 39 pCt. In 1920 werd
dus door den Staat erkend, dat de bruinkool
van de Louis-Groove f 0,50 op de f 6,50 of 7,60 pCt.
op grond van haar hooger calorisch vermogen
meer waard was dan de andere. Ook in 1918
was het de bedoeling deze meerdere waarde te
vergeven, dat is niet gebeurd. Het is dus blijk-
baar dat de Louis-Groove, hetgeen zij dientengevolge
van 1918-1920 minder heeft ontvangen, alsnog
ontvangt. Van 1 April 1918 tot 1 Augustus 1920
heeft de Louis-Groove aan den Staat geleverd
190-760 ton, waarvan de normaalprijs bedroeg
f 4.550.100,60.
Het is blijkbaar, dat de Staat op dit bedrag
alsnog een toeslag betaalt van 7,60 pCt. of
f 350.012,35.

De derde gestelde vraag beantwoordt scheids-
lieden ontkennend.

Bij een overeenkomst, gesloten tijdens den
wereldoorlog, gaat het niet aan den leverancier
een recht op prijsverhoging toe te kennen, op
grond dat de kosten der productie belangrijk
zijn gestegen. Deze omstandigheid dient hij, die
in zoodanige tijden een leverancierscontract sluit,
geheel voor zijn rekening te nemen. Wel heeft
de Staat de laatste jaren anders geoordeeld ten an-
zien van de vraag of de tegenpartij van den
Staat aan de desbetreffende ministerieelre
circulaires een recht kon ontleenen, zoo hadden
deze circulaire slechts betrekking op aanne-
mingscontracten, terwijl scheidslieden wegens
de hierboven genoemde reden geen afdoende
grond aanwezig achten, om deze circulaire
analogisch op andere contracten toepasselijk te
verklaren.

Ook de vierde vraag meenen
scheidslieden, afgezien van hetgeen bij
de beantwoording der tweede vraag opgemerkt
zal worden, ontkennend te moeten
beantwoorden.

Met de omstandigheid, dat de Staat uit het
contract belangrijke economische en financiële
voordelen heeft genoten, terwijl de Louis-
Groove groot verlies heeft geleden, is bij beant-
woording der vragen rekening gehouden. De toe-
gelokte verhooging voor de betere kwaliteit der
bruinkolen vindt daarin mede haar rechtvaardig-
ing. Op zichzelf zou zij geen grond zijn, om
de vennootschap een schadeoorsprong toe te
kennen. De Louis-Groove is tijdens den oorlog
met het doel om winsten te maken als contrac-
tant opgetreden; zij wist of moest weten, dat
zoodanige contracten met bijzondere risico's ge-
paard kunnen gaan. De wijze waarop en de
omstandigheden waaronder deze contracten tot
stand zijn gekomen, brengen hierin geen ver-
andering. De Staat had ongetwijfeld, vooral
toen de ontginning eenmaal begonnen was, een
groot moreel overwicht bij de vaststelling der
latere contractvoorwaarden; de Louis-Groove
had dit echter kunnen voorzien en had zich daar-
toegevoegd een behoorlijk contract bij den aan-
vang dienen te wapenen. Nu zij dit niet gedaan
heeft, zien scheidslieden geen grond om in af-
wijking van geldig tot stand gekomen contrac-
ten de verplichtingen van den Staat uit dezen
hoofde alleen te verwarpen.

Hij geldt onvoorwaardelijk voor de contracten
van 1917 en 1918, niet zoo absoluut voor dat
van 1920.

Wel is ook dit een geldig tot stand gekomen
contract, doch het overwicht daarbij door den
Staat uitgeoefend was wel bijzonder groot. Ten-
tekening de Louis-Groove het haar voorgedragde
contract niet, dan liep zij de kans, dat de ver-
gunning, die zij voor haar bedrijf behoeft,
niet zou worden verlengd.

De vijfde vraag.

Verder dient opgemerkt, dat door het stellen
der vijfde vraag partijen klaarblijkelijk ook de
bijkomende van het contract van 1920 op het
punt der garantie aan het oordeel van scheids-
lieden hebben onderworpen, daar de vraag of
de geringere garantie een grond oplevert om
aan de Louis-Groove een uitkeering uit 's Rijks
kas te verhalen, niet de uitvoering, maar den
inhoud van het contract van 1920 betreft.
Scheidslieden vinden in een en ander aanlei-
ding de vierde vraag ook met de vijfde in ver-
band te brengen en na te gaan of de groote voor-
delen van de exploitatie van de Louis-Groove
voor den Staat ten tijde van de groote verliezen
door de Louis-Groove geleden anderszins in
verband met de geringere garantie bij het con-
tract van 1920 aan de Louis-Groove toegestaan,
den Staat hadden moeten nopen na afloop van
het contract van 1920 aan de Louis-Groove een
bijkomende schadeoorsprong toe te kennen.
Zij beantwoorden die vraag be-
vestigend.

Door de gehouden getuigenverhooren is ken-
nen van te staan, dat het de wensch ook van
de Rijkskolendistributie was om aan de Louis-
Groove op grond van de betere kwaliteit van
haar bruinkool een hooger prijs toe te kennen
dan aan de andere groeven.

Daarom is de prijs voor haar bepaald op f 7,
voor de andere op f 6,50. Door echter de gar-
antie voor de Louis-Groove te bepalen op
100.000 ton, voor de overige op 200.000 ton,
terwijl het productievermogen der Louis-
Groove tijdens het sluiten van dit contract zeker
niet minder maar veel groter was dan dat der
overige ondernemingen, en door de garantie
te den ingaan voor de Louis-Groove op 1 Aug.
1920, voor de overige op 1 October, nam de
Staat met de ene hand terug wat hij met de
andere had gegeven.

Immers, die garantie was een deel van de
compensatie van den Staat tegenover de ver-
plichting tot levering van de producenten. Zij
diende om de risico's van de producenten bij
het stopzetten der Rijkskolendistributie te ver-
mindern. Door get. Van Leeuwen is verklaard,
dat de verlaging voor alle producenten in 1920
van de bij het contract van 1918 bedongen pri-
zen (in den laatste termijn f 8), mede werd
gemotiveerd door het geven der garantie. Uit
dit alles volgt, dat het in hooge mate onbillijk
was eenzijdig aan de Louis-Groove een ho-
ger prijs dan den anderen toe te zeggen, an-
derszins de garantie voor haar zooveel lager te
stellen.

Het is dus uitdrukkelijk aan de Louis-
Groove had bevestigd alle gegadigden ten aanzien
der garantie gelijk te behandelen, laten scheids-
lieden in het midden. Zij achten het niet be-
voegd.

De Louis-Groove moest de lagere garantie wel
aanvaarden. Het is niet haar geheele bedrijf
stopzetten. Wel is aan scheidslieden niet geble-
ven, dat zij door het laatste te doen, haar ver-
lies zou hebben beperkt.

Door getuige Frowin en getuige Van Leeu-
wen zijn de motieven aangevoerd, waarom de
garantie der Louis-Groove kleiner was. Men
moet den anderen een prikkel geven, nieuwe
greven aan te leggen. Scheidslieden achten het
niet noodig, deze motieven te onderzoeken. Im-
mers, wat daarvan zijn moede, tegenover de
Louis-Groove had dan de lagere garantie tot
een hooger prijs moeten verplichten.

Schadeoorsprong voor de Louis-Groove.

Boerderij Meerrust, Warmond

KAAGWEEK 22-27 JULI

LUNCH f 1.50 — DINER f 2.25
2 ORKESTEN
In den „Hooiberg“, „THE TOLÉ BAND“

GEREGELDE AFVAARTEN NAAR HET
WEDSTRIJDTERREIN f 1.- PER PERSOON

loosstelling teekomt. Zij zijn van oordeel, dat
die het blijkbaar wordt berekend, indien wordt
vastgesteld, welk bedrag de Louis-Groove ont-
vangen zou hebben, indien ook voor haar de
garantie 200.000 ton had bedragen en deze op
1 October was ingegaan, en dus de in August-
en September geleverde bruinkool niet was
meegedeld.

Sinds 1 October 1920 is van de Louis-
Groove 81.119 ton afgenomen. Bij een garantie
van 200.000 ton had zij dus ontvangen 4.3
200.000 — 81.119 ton = f 534.004,50, welk
bedrag de Staat alsnog aan de Louis-Groove
dient te voldoen.

Scheidslieden zijn verder van oordeel, dat
het blijkbaar is, dat de hierboven vastgestelde
bedragen worden verhoogd met een bedrag voor
rentederving. In 1921 heeft de Louis-Groove
zich voor het eerst tot den minister gewend om
een bijkomende vergoeding. Deze had haar moeten
zijn toegestaan. Aangenomen had worden, dat
deze, was dit geschied, haar in den loop van
1922 zou zijn uitgedrukt; de sindsdien gedovene
rente vormt een deel der schade, die de Staat
moet vergoeden. Scheidslieden vinden daarin
grond het toegekende bedrag te verhogen met
5 pCt. rente, ingaande 1 Juli 1922.

Voor toewijzing van een vergoeding van kos-
ten bestaat ook grond. Immers, de Louis-
Groove heeft jarenlang bij den Staat tevergeefs
aangeploft om een vergoeding, die haar billijk-
heidshalve toekomt en daarvoor kosten moeten
maken. Daar staat tegenover, dat zij haar
eischen in den loop der jaren veel te hoog
heeft opgevoerd en haar vordering, zoals zij
aan arbiters is onderworpen, ten slotte slechts
voor een deel wordt toegewezen. In een en
ander vinden scheidslieden aanleiding om aan
de Louis-Groove voor kosten een bedrag van
f 10.000 toe te kennen, daaronder begrepen
haar proceskosten. Het salaris en de verschot-
ten der arbiters tot een gezamenlijk bedrag van
f 15.000 komen mede voor rekening van den
Staat.

Het vonnis.

Mitsdien veroordeelen arbiters den Staat, om
aan de Louis-Groove te voldoen een bedrag
van f 884.066,50, met de rente daarvan ad 5
pCt. 's jaars, ingaande 1 Juli 1922 tot aan de
voldoening, benevens f 10.000 voor gemaakte
kosten, en ontzeggen de Louis-Groove haar
vordering voor het meer of ander gevorderde.

De arbiter ir. Van Lessen heeft geweigerd
deze uitspraak mede te ondertekenen.

WETENSCHAPPEN

ZESDE INTERNATIONAAL CONGRES
VOOR DE GESCHIEDENIS DER
GENEESKUNDE.

Ontvangst te Amsterdam.

Gistermiddag werden de leden van het
Internationaal Medisch-Historisch Congres
in Maison „Couturier“ door het gemeentee-
bestuur van Amsterdam ontvangen. Ter
ontvangst waren o.m. aanwezig de bur-
gemeester, de heer W. de Vlugt, en de
wethouders dr. Vos, Polak, van Frytag
Drabbe, benevens de gemeentesecretaris,
de heer Roovers.

De burgemeester heette de aan-
wezigen namens het gemeentebestuur wel-
kom en wees erop, wat Amsterdam in den
loop der eeuwen op medisch gebied is ge-
weest. Amsterdam mocht steeds zijn een
centrum van medisch leven. Ook thans nog
wordt veel gedaan op hygiënisch gebied
door het gemeentebestuur. Ten slotte werd
door den heer de Vlugt de wensch uit-
gesproken, dat dit congres een mijlpaal
mag zijn voor de Internationale Vereeniging
van Geneeskundigen.

De voorzitter van het Congres, dr. J. G.
de Lint, dankte voor de ontvangst en
had daarbij gelegenheid erop te wijzen, dat
in Amsterdam de wieg heeft gestaan van
vele beroemde medici en altijd een goede
klank heeft gehad in de medische wereld.

Na deze officiële ontvangst werden ver-
schijnen aangeboden.

De Medico-Geschiedkundige Tentoonstelling
In het Stedelijk Museum te Amsterdam
is gistermiddag, in tegenwoordigheid van
de deelnemers aan het VIe Internationale
Congres voor de Geschiedenis der Genees-
kunde, de Medico-geschiedkundige Ten-
toonstelling geopend.

Door den voorzitter van de tentoonstel-
ling, dr. B. W. Th. Nuyens, is bij deze
gelegenheid een rede gehouden over de
„Anatomie“ in verband met de schilderijen,
welke verschillende anatomische lessen in
beeld brengen, en die op de tentoonstelling
te aanschouwen zijn.

De burgemeester van Amsterdam, de
heer W. de Vlugt, heeft daarop, na den
organisatoren een woord van oprechte hulde
te hebben gebracht voor het tot stand
brengen dezer nationale tentoonstelling van
kunst- en wetenschappelijke werken, de ten-
toonstelling geopend verklaard.

De lezingen, gisteren in de bijeenkomst
te Amsterdam gehouden, zijn van dr. Fr.
Lejeune over de ontwikkeling der ontlee-
kenden in Spanje kort na Vesal; dr. Le
Roy Crummer over: v. Calcar's oorspron-
kelijke teekening voor het titelblad van
Vesalius' „Fabrica“; dr. F. M. G. de
Feyver over: Een onbekend portret van A.
Vesalius; dr. E. Ebstein over: Holland's
verdienste voor de leer van de klinische
thermometrie; dr. J. W. Courtney over:
Sommige Nederlandse geneesheeren, die
zich in Amerika onderscheiden hebben; dr.
M. Fosseyeux over: de gasthuizen in Hol-
land, zooals een Fransman ze zag.

VEILIGHEID EN GEZONDHEID.

Drinkt geen ongekookte melk.

Denkt er aan vooral nu het vacantiestijd-
perk is ingetreden om op uitstapjes, fietstoch-
ten enz., geen ongekookte melk te gebruiken.
Menig reiziger is angstig geworden door
typhus door het drinken van zulke melk.

GEZONDHEIDSRaad.

BUITENLAND

DE REIS VAN BALDWIN.

Herrie over het waarnemend premierschap.

LONDEN, 21 Juli. — De waarneming
van de leiding der regering tijdens de
afwezigheid van den premier, heeft toech-
ten slotte nog aanleiding gegeven tot een
merkwaardig rumor in casa. Het gisteren
door een nieuwsagentschap gegeven bericht
dat Lord Balfour de leider zou worden, is
voorbarig gebleken. Het was ongetwijfeld
oorspronkelijk het voornemen den ouden
staatsman de leiding op te dragen daar hij
in ieder opzicht de senior staatsman van het
kabinet is, maar twee anderen, Chamber-
lain en Churchill hebben hun rechten laten
gelden. Het moet worden erkend, dat Sir
Austen rechten kan laten gelden op de posi-
tie, daar zijn ambt van minister van buiten-
landse zaken zeker als het belangrijkste
na het premierschap kan gelden. Daar tot
duisver meestal de foreign secretary lid van
het Hoogerhuis was, werd dan niet hij, maar
de kanselier van de schatkist tot plaatsver-
vangend premier gekozen. Het meest ken-
merkende geval was, dat bij het aftreden
van Bonar Law, toen niet Lord Curzon werd
benoemd, daar hij lid was van het Hooger-
huis. Vele leden van de partij zouden stellig
liever Lord Balfour met het tijdelijk premie-
schap zien belast, daar dit vooral vaak als
een aanduiding wordt beschouwd van den
komenden leider der partij en een deel der
partij beslist tegen den persoon van Sir
Austen als zoodanig is.

Het is thans zóó geschikt, dat Chamber-
lain den kabinetsraad zal leiden en Churchill
leider zal zijn in het Lagerhuis welke taak
hij heden reeds op zich heeft genomen. Het
heeft, dat Chamberlain onmogelijk den tijd
zou kunnen vinden voor de beide posities,
maar dit heeft tot veel commentaar aanlei-
ding gegeven, daar in November 1924 Sir
Austen niet alleen minister van buitenland-
se zaken was maar tevens leider van het
Lagerhuis, en daar het thans maar om den
tijd van een week gaat, is het duidelijk
dat deze schikking een compromis beteekent.
Verder wordt Churchill als de meest
geschikte leider beschouwd wanneer het
wetsontwerp op de vakvereenigingen aan de
orde komt, wat waarschijnlijk de volgende
week zal plaats vinden, nadat het na am-
dering in het Hoogerhuis in het Lager-
huis terugkeert.

In het Lagerhuis.

LONDEN, 21 Juli. (Reuter). — In het
Lagerhuis deelde Churchill mede, dat, opdat
het parlement van 30 Juli tot 8 Nov. op
reeds zou kunnen gaan, een aantal ontwer-
pen eerst in de najaarszitting behandeld
zullen worden, o. a. het reeds door het Hooger-
huis aangenomen wetsontwerp tot verlen-
ging der tegenwoordige maatregelen tot be-
perking der binnenreis van vreemdelingen.
De onderstaatssecretaris van buiten-
landse zaken antwoordde ontkennend op de vraag
van een lid, of de minister van buiten-
landse zaken een uitnodiging ontvangen had voor
een conferentie, welke te Parijs bijeenkomen
zou, tussen Engeland, Frankrijk, Italië,
en Spanje om de onderhandelingen over
Tanger te bevorderen.

BRIDGEMAN TE LONDEN.

LONDEN, 21 Juli. (Dr. V. D.). — Brid-
geman, de eerste lord der admiraliteit, die
van Genève naar Londen teruggekeerd is,
heeft vandaag op de admiraliteit bespre-
kingen gevoerd met de vlootdeskundigen. Sir
Austen Chamberlain, de minister van buiten-
landse zaken, was eveneens aanwezig.

De vakvereenigingswet.

LONDEN, 21 Juli (Reuter). — Het
Hoogerhuis heeft de artikelen goedgekeurd
van het ontwerp op de vakvereenigingen en
zal het Maandag in de lezing behandelen.
Daarna zal het ontwerp aan het Lagerhuis
toegezonden worden, dat de amendementen
zal bespreken, die het Hoogerhuis aan-
gebrach heeft.

ANTI-RUSSISCHE CAMPAGNE VAN DE SHELL.

LONDEN, 21 Juli (Reuter). — De Shell-
petroleummij, publiceert een uitvoerige ver-
klaring, waarin zij mededeelt, dat zij het
standpunt deelt van haar concurrente de
Standard-Oil betreffende den boycot van
Sovjet-petroleum en het publiek verzoekt
het zijne te doen om de Sovjet-campagne te
doen mislukken, die uit is op vernietiging
van den handel en verlaging van den levens-
standaard.

NON-STOP VLUCHT VAN ENGBELAND NAAR INDIE.

LONDEN, 21 Juli. (Dr. V. D.). — Sir
Philip Sassoon, de onderstaatssecretaris
voor de luchtvaart verklaard, dat een
nieuwe poging voor een vliegtocht naar
Indië zonder tussenlanding elk oogwenblik
ondernomen kan worden, wanneer de staat
oordeelt dat zekere proefnemingen die
thans worden ondernomen, afdoende zijn en
wanneer de weersomstandigheden gunstig
zijn.

TYPHUS IN KENT.

Hollandsche sla de oorzaak?

LONDEN, 21 Juli. (Reuter). — In het
G. W. van Kent is een sichte typhus-epide-
mie uitgebroken, die toegeschreven wordt
aan het eten van uit Holland ingevoerde sla.
Men voert aan, dat bij onderzoek de bacillen
der ziekte in deze groente gevonden zijn.

Zwitserse socialist en Sacco en Vanzetti.

BERN, 21 Juli (Z. T. A.). — De Roode
Hulp van Zwitserland te Zürich heeft aan
den gezant der Ver. Staten een telegram
van protest gericht tegen de „langzame
terechtstelling“ van Sacco en Vanzetti,
waarin den gezant verzocht wordt bij de
regering te protesteeren.

BEGRAFENIS VAN KONING FERDINAND.

Uitgesteld tot Zondag.

BOEKAREST, 21 Juli. (Belga). — De
teraarbestelling van den Koning is uit-
gesteld tot Zondag opdat de bevolking het
stoffelijk overschot zou kunnen begroeten.

BELGRADO, 21 Juli. (V. D.). — Koning
Alexander van Zuid-Slavië, een regerings-
delegatie en een militaire delegatie vertrek-
ken heden naar Boekarest ter bijwoning
van de teraarbestelling van het stoffelijk
overschot van Koning Ferdinand I.

SINAJA, 21 Juli (Wolff). — In de
ochtenduren trokken duizenden aan het
stoffelijk ontsel van Koning Ferdinand
voorbij. Om 12 uur werd de lijkstaf op een
affuut geplaatst en naar het station ge-
bracht. Achter de kist liepen de konink-
lijke familie en de leden der regering. Een
extra-trein met de lijkstaf vertrok om 1 uur
uit Sinaja.

Deelnemingstelegrammen van den Volkenbond.

GENÈVE, 21 Juli. (Z. T. A.). — De
plaatsvervangende secretaris-generaal van
den Volkenbond en Albert Thomas, de direc-
teur van het Bureau van den Arbeid, zonden
telegrammen van deelneming aan den Ro-
meenschen minister van buitenlandse
zaken. Thomas zond ook een telegram aan
de Koningin.

NA DE ONLUSTEN TE WEENEN.

Begravenis der gedooide politieagenten.

WEENEN, 21 Juli. (Korr. Bur.). —
Onder deelneming van den bondsprezident,
den bondskanselier, het volledige kabinet,
een vertegenwoordiger der gemeente
Weenen en vele andere autoriteiten en onder
grote deelneming der bevolking, had deze
middag de teraarbestelling plaats van de
vijf slachtoffers der onlusten, die tot de
veiligheidsnacht en het bondsleger behooren
Er had geen enkel incident plaats.

De gemeenteraad hield een korte rouw-
zitting, waarin burgemeester Seitz namens
alle partijen de slachtoffers der onlusten
herdacht.

Morgen heeft de volgende zitting plaats.

DE TIROOLSCHE BOEREN EN DE ONLUSTEN TE WEENEN.

INNSBRUCK, 21 Juli. (Wolff). — De
vertrouwensleden der Tirolsche boeren heb-
ben in een vergadering de verplaatsing der
bondsregering naar een andere stad ge-
eischt om de onafhankelijkheid der regeer-
ing te verzekeren.

INNSBRUCK, 21 Juli. (Wolff). — De
socialistische Volkszitz, meldt, dat op den
soc.-dem. afgevaardigde uit Tirol Brunner
te Buch verschillende geweerschoten zijn
gelost. De daders zouden gearresteerd zijn.

Vervolg van Pieck.

WEENEN, 21 Juli. (Wolff). — Naar
de Neue Freie Presse verneemt is tegen den
hier gearresteerden communistischen Prui-
sischen Landdagafgevaardigde Pieck een
vervolg ingesteld wegens opruiing.

De vreemdelingen keeren terug.

WEENEN, 21 Juli. (Belga). — De bladen
stellen vast, dat de stad weer normaal ge-
worden is en dat de aankomst van vreem-
delingen, die een paar dagen stop gestaan
heeft, weer haar gewonen loop genomen
heeft.

De houding van den Boerenbond.

WEENEN, 21 Juli. — De Rijksboeren-
bond heeft een motie aangenomen, waarin
wordt gezegd, dat de communistische en
socialistische propaganda met alle kracht
moet worden tegengewerkt.

De Oostenrijksche boeren zijn bereid
schouder aan schouder met de politie land
en volk te verdedigen. De bond dankt den
Rijkskanselier en de politie voor hun hel-
denmoed.

Mishukte aanslag op een Hongaarschen minister.

BOEDAPEST, 21 Juli. (Wolff). — Gis-
teravond laat werd de plaatsvervangende
minister-president dr. J. Vass vóór zijn
woning aangevallen door een man met een
stok. De secretaris van den minister kon
den slag nog bijtijds afweren.

Uit het onderzoek van den politiedokter
bleek, dat de aanrander van Vass een alco-
holicus is en een gevaarlijk krankzinnige.
Hij werd in een gesticht opgesloten.

Prins Windisch-Gratz geopreerd.

BOEDAPEST, 21 Juli. (Wolff). —
Prins Ludwig Windisch-Gratz, die ge-
ruimen tijd aan een interne ziekte lijdt, heeft
een operatie ondergaan, die goed verliep.

Joodsche verkiezingsoverwinningen in Wolhynië.

WARSCHAU, 21 Juli. (Wolff). — Vol-
gens de tot nog toe beschikbare cijfers heb-
ben de Joden bij de gemeenteraadsverkie-
zingen in Wolhynië de volstrekte meerder-
heid behaald.

Een dynamietaanslag.

Uit Kattowitz wordt gemeld, dat eergis-
ternacht te Neudorf een dynamietaan-
slag op het huis van een bakkerspatroon is ge-
pleegd. De aansichting daarvan zou wraak
zijn.

De moord op den Amer. consul Chapman.

VERA CRUZ, 20 Juli. (Reuter). — Bij-
kens de hier ontvangen berichten wordt de
moordaanslag op den consul Chapman in
verband gebracht met de zaak Sacco en
Vanzetti.

DE TOESTAND IN CHINA.

Geen compromis tusschen Zuidelijken en
Noordelijken.

NANKING, 21 Juli. (Reuter). — Het
persbureau der regering deelt aan Reuter
mee, dat de berichten, volgens welke er
onderhandeld wordt om tot een compromis
te komen tusschen het Zuiden en Noorden,
zonder grond zijn. Tsjang Kai Sjek ver-
klaart, dat de berichten volstrekt onjuist
zijn, volgens welke het nationalistische leger
aan onderhandelen zou denken. Hij zeide
verder dat de val der militairen één der
voornaamste oogmerken der nationale bewe-
ging is; een poging om met de „milita-
risten“ over vrede te onderhandelen, zou
dus niet slechts bespottelijk, maar volstrekt
onmogelijk zijn.

CHINEESCHE ZEEROOVERS.

Een Noorschip overvallen.

HONGKONG, 21 Juli. (Reuter). — Het
Noorsche s.s. Solviken dat op 19 dezer uit
Hongkong was vertrokken naar Saigon,
werd Woensdag door roovers, die zich —
als passagiers vermomd — aan boord be-
vonden, overvallen. Zij verrastten de offi-
cieren en wonden den kapitein, Richard
Gentost, vrij ernstig. De tweede officier
Jonson verzette zich krachtig tegen twee
roovers, doch kreeg een schot in den arm
en werd overmand.

De aanvoerder van de roovers, een man
die vloeiend Engelsch sprak, gaf den eersten
machinist bevel, het schip naar de Bias-baai
te brengen. Hij dreigde om — indien niet
niet gehoorzaamd — alle blanke scheeps-
officieren te laten ombrengen. Toen het
schip Woensdagavond in de Bias-baai was
aangekomen, kwamen er twee samars
langs. De Chinezen maakten zich meester
van twee kisten met gouden staven ter
waarde van \$ 20.000 en voerden verder den
ladingmeester, zes Chineseche passagiers
en een jongen mee. Zij begaven zich aan
land in booten van het schip en spotten
toen: „U mag hun zeggen, vliegtuigen te
sturen. Die zullen ons toch niet vinden.“

De kwestie der Deutsche militaire attaché's.

BERLIN, 21 Juli. (Wolff). — Tegen-
over persberichten, ook van Engelse zijde,
wordt aan de bladen nogmaals medege-
deeld, dat de vraag der zending van mili-
taire en marine-attaché's niet door interne
overwegingen beslist wordt. Het is een
kwestie van politieke doelmatigheid, die in
de eerstvolgende maanden nog niet actueel
zal worden.

Draadloze verbinding Berlijn-BuenosAires.

De proefnemingen tot het verkrijgen van
draadloos telefonische verbinding met Ber-
lijn en Buenos Aires hebben na 1½ jaar te
hebben geduurd, het gewenschte resultaat
opgeleverd zoodat de telefonische verbinding
tusschen Duitschland en Argentinië weldra
zal kunnen worden geopend. Het heeft eerst
in de bedoeling van de autoriteiten gelegen
dit verkeer reeds hedenavond met een offi-
ciele toespraak plichtig te openen, maar
om redenen van technischen aard moest dit
nog een paar dagen worden uitgesteld.

Mijnongeluk.

Op de mijn Nordstern bij Aken zijn gis-
teren een mijnwerker gedood en vier licht
gewond door vallend gesteente.

Overreden.

Gisterochtend vroeg zijn er bij Kahla drie
spoorvegarbeiders in den mist door een
trein geprepen en gedood.

Een dijk doorgebroken.

ELSTERWERDA, 21 Juli. (Wolff). —
Vannacht tusschen 1 en 2 uur

Crediet- en Handelsbank.
De buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders der Crediet- en Handelsbank heeft ingevolge hun verzoek oervol ontslag verleend aan de commissarissen, de heeren Mr. J. W. de Kater, A. W. Kamp Nzn., A. Stijger en W. F. J. van Schouwen, alsmede aan den directeur, den heer Mr. J. W. Koning.
In hun plaats worden benoemd tot commissarissen de heeren Mr. D. Lodder, J. M. van der Schalk, J. A. J. Noleet en A. C. van Wieringen, en tot directeur de heer G. W. van Bergen Walraven, resp. commissarissen en directeur der Provinciale Crediet- en Spaarbank te Schiedam. De zetel van de Crediet- en Handelsbank is overgebracht naar Schiedam.

Geldleningen.
De W. van Borger stellen voor de 5½ pCt. renting van f 107.500, aangegaan in 1925, te overnemen in een 4½ pCt. lening.
Van 2½ tot af is de inschrijving op een 5 pCt. obligatielening groot f 180.000 ten laste van de Vereniging Instituut van den H. Carolus Borromeus Paters Orde van de Onbevleete Maagd Maria, gevestigd te Houthem (L.), in stukken van f 100 en f 500, tot den koers van 100 pCt., opgesteld bij de Haagsche Bankvereeniging alhier. De Spaarbank te Haarlem, Amsterdam en te Beverwijk; H. J. van Ogtrop en Zoon te Amsterdam, Schiedam en Eindhoven; Ingen-Housz en Zoon te Breda; J. Luykx te Roosendaal; Victor A. van Rijckevorsel en Tilman te Den Bosch, alsmede bij een groot aantal kantoren in den lande.
De storting moet geschieden op 1 Augustus. Bij latere storting moet 5 pCt. rente van 1 Aug. 1927 af worden bijbetaald.

Mijnbouw Mij. Redjang Lebong.
Resultaten Juni 1927:
Getaxeerde waarde der productie f 141.000 (v. m. f 145.000), exploitatiekosten f 122.000 (v. m. f 124.000), de uitgaven voor nieuwe machines f 10.000 (v. m. f 8.000), reserve per ult. Juni 273.000 (v. m. 245.000) tonnen, met een gemiddeld gehalte van 8,1 (v. m. 8,5) dwts. goud. Surplus van het verkochte edelmetaal over de eerste vier maanden van dit jaar f 8000 (v. m. f 9000).

Mijnbouw Mij. Simau.
Resultaten Juni 1927:
Getaxeerde waarde der productie f 225.000 (v. m. f 226.000), exploitatiekosten f 121.000 (v. m. f 120.000), uitgaven voor nieuwe machines f 5000 (v. m. f 5000) en die voor nieuwe vergunningen f 8000 (v. m. f 9000), reserve per ultimo Juni 465.000 (v. m. 245.000) tonnen, met een gemiddeld gehalte van 0,8 (v. m. 0,8) dwts. goud. Surplus verkocht edelmetaal over de eerste vier maanden van dit jaar f 28.000 (v. m. f 15.000).

Incurante Indische Fondsen.

Notering van 21 Juli, medegedeeld door het Kantoor voor Incurante Indische Fondsen onder directie van het Bankierskantoor van Lissa en Kann en Advia, alhier.

A. Assam Thee Gedeh	212
„ „ Pasir Salam	170
„ „ Bagelen en	—
Thee Kina	212 216
A. Assam Thee Soemadra	271
A. Assam Thee Siti Arja	186
A. Cult. Mij. Antana	302
A. Cult. Mij. Anim Sand	205
A. Cult. Mij. Bodjong Datar	—
(Gew. Aand.)	290
A. Cult. Mij. Djondondoro	303
A. Cult. Mij. Goemoeng Hedjo	355
A. Cult. Mij. Kali Djompo	655
A. Cult. Mij. Kertaserai	offerte
A. Cult. Mij. Klancok	350
A. Cult. Mij. Koenjok	121
A. Cult. Mij. Maswatie	335
A. Cult. Mij. Pangheloer	349
A. Cult. Mij. Pangledjar	650
A. Cult. Mij. Pasomah	120
A. Cult. Mij. Pasir Randoe	209
A. Cult. Mij. Pataraman	608
A. Cult. Mij. Silowak Sawangan	—
B	360
A. Cult. Mij. Tjisoedjen	110
A. Landh. Mij. Tjisoerani	405
A. Landh. Mij. Tjilantab	offerte
A. Landh. Mij. Pangrango	320
A. 2de Ned. Ind. Zee- en Brand-ass. Mij.	105
A. Brand-Ass. Mij. de Oostering	21
A. Kol. Zee- en Brand-Ass. Mij.	608
A. 2de Kol. Zee- en Brand-Ass.	608
A. 2de Java Branderij	41
A. Tagelach Branderij	230
A. Verg. Bezit van Ind. Fondsen	295
A. Kampar Sumatra Goud	316
A. Eerste Ned. Ind. Triplex Rist-fabriek	offerte
A. Grand Hotel Preanger	135
A. Kinandam Sumatra Mijb.	25
A. Atehsche Handel Mij.	608
Prof. Aand. Moeara Laboe	160
Winstbew. Poerwodjo	50

Goudaankopen door de V. S.
Router seint uit Londen:
Naar uit Nieuw-York wordt geseind, trok de mededeeling in den weekstaat van de Federal Reserve Board, dat in het buitenland D. 60 miljoen goud zijn aangekocht, ten eerste de aandacht. Deze aankoop wordt in verband gebracht met de conferentie van de leiders der voornaamste circulatiebanken, die onlangs in Nieuw-York plaats had.

Costa Rica Railway Co.
Uit het verslag over het op 30 Juli jl. ge-eindigde boekjaar blijkt, dat als gevolg van de exploitatie-overeenkomst aan pachter werd ontvan-gen 119.100 pd. st., makende met de interest op bevoegingen 106.719 pd. st. Na afreke van 110.833 pd. st., voor het grootste deel interest, resteerde een saldo van 50.036 pd. st. Het bestuur stelt voor hieruit een dividend uit te kee-ren van 2 pCt. en het saldo af 14.036 pd. st. op reservekening te brengen, waardoor deze tot 205.357 pd. st. stijgt.
In het afgeloopen jaar heeft de United Fruit Company een lijn van 10 mijl lengte aan het niet gebouwd. Verdere uitbreidingen zijn reeds tot deze Mij. voorgesteld.

Petroleum-industrie.
Het Seminole-terrein. — Uit Nieuw-York wordt bericht, dat de olieproducenten van het Seminole-terrein zich met 10 tegen 7 stemmen hebben uitgesproken voor beperking der productie. Waar 10 producenten zich van stemming onthielden, is het echter duidelijk, dat de meerderheid niet voor productiebeperking is.
Er is thans een actie gaande ten einde den staat Oklahoma te bewegen maatregelen te nemen voor beperking der productie en om te ver-koemen dat alrewege nieuwe boorinstallaties wor-den opgericht.
Rusland. — Router seint uit Nieuw-York: De New York Times maakt melding van on-veiligheid tusschen de petroleumgroepen van de Standard Oil Co. met betrekking tot den aan-koop van Russische petroleum. De Standard Oil of New Jersey heeft bijna dezelfde gedrags-lijnen aangenomen als die van de Kon. Shell groep door namelijk te weigeren Russische petroleum in Europa af te nemen, zolang de Sovjetregering de rechten op particuliere eigendommen niet heeft erkend, maar de Standard Oil of New York en de Vacuum Oil Co. zullen zich door middel van Russische contracten van voldoende petroleum voorzien voor den verkoop in Europa in de komende jaren.

Beurs van Parijs.
Frankrijk 2 pCt. 56,30, idem 5 pCt. 77,40, idem 3½ pCt. 60,85, idem 2½ pCt. 88,90, idem 2½ pCt. 88,90, B. d. Tr. 22 518, Cred. Nat. 22 497, Parijs 19 60, 342, Banque Par. 2260, C. L. 2820, Suez. Gen. 1051, Suez Act. 13870, Th. Houghton 538, Trans. Ord. 407, Baff. Savord. 1615, Japan 10 4 pCt. 322, Rusl. 66 5 pCt. 19, Turkije 4 pCt. 125,60, Banq. Ott.

Rubber-industrie.
Kali Glagah (Java) Rubber and Produce. — In het boekjaar geëindigd 31 Maart jl., heeft de rubberoogst bedragen 579.775 lbs., tegen 609.666 lbs. in het voorafgaande jaar. De winst beliep 31.810 pd. st. (v. j. 49.421) en het dividend is gehalveerd tot 20 pCt. Aan de algemeene reserve werd nihil toegevoegd (vorig jaar 3000 pd. st.) en de reserve voor fabrieken en machines 500 pd. st. (v. j. nihil).
Laras (Sumatra) Rubber Estates. — In het boekjaar geëindigd 31 Maart jl. (6 maanden van de nieuwe Mij. en 12 maanden van de oude Mij.) heeft de winst bedragen 115.317 pd. st. (v. j. 62.222) en het onverdeeld saldo 4473 pd. st. Na voorziening voor deprecatie wordt voorgesteld aan de reserve voor belasting toe te voegen 20.000 pd. st. en een slorddividend uit te keeren van 20 pCt. op het vergrootte aandeelkapitaal, makende 35 pCt. voor het jaar. Op nieuwe rekening wordt een bedrag van 26.008 pd. st. overgebracht. Over het vorige boekjaar is 45 pCt. dividend uitgekeerd.
De productie van rubber voor de 6 maanden van de nieuwe onderneming en voor de oude Mij. 12 maanden bedroeg 1.700.241 (vorig jaar 600.302) lbs.
Soc. des Plant. Nord-Sumatra. — Uit Brussel wordt gemeld, dat aldaar een nieuwe rubber cultuurmaatschappij is opgericht, nl. de Société der Plantations Nord-Sumatra, met een kapitaal van 61 miljoen francs, verdeeld in 600.000 gewone aandelen en 10.000 aandelen A.

Kunstzijde-industrie.
Soie de Tubize. — Uit Brussel wordt gemeld, dat 106.000 aandelen der Soie Artificielle de Tubize, welke tot dusver in het bezit van de tot het Löwenstein-concern behorende Internationale Holding Company waren, aan de Société Générale en aan het Solvey-concern zijn ver-kocht.

Naamloze Vennootschappen.
In de bijvoegsels tot de St.-Ct. no. 140 zijn opgenomen de statuten of de wijzigingen in de statuten van:
N. V. Bouw Mij. Sabu I, te Amsterdam.
N. V. Bouw Mij. Sabu II, te Amsterdam.
Chapron's Handelsver., te Amsterdam.
Mij. tot voortz. van Varkamps Motorboot-diensten, te 's Gravenhage.
Bordewijks Mij. tot verhuuren en exploiteeren van Expeditiematerieel, te 's Gravenhage.
Expl. Mij. van Onr. Goederen Rembrandt, te Heemstede.
Bouw en Exploitatie Maatschappij De Pad-vinder, te Heemstede.
Houthandel en Stoomzagerij De Hoop voor-heen H. J. Nederhorst, te Gouda.
N. V. Stroofabriek Silomite, te Rotterdam.
Bouw en Handel Mij. Noorder Amstellaan I, te Amsterdam.
Bouw en Handel Mij. Noorder Amstellaan II, te Amsterdam.
Bank voor Roerende Goederen, te Haarlem.
N. V. W. Heinecke's Comestibleshandel, te Rotterdam.
Bouw en Handel Mij. Mimir, te Amsterdam.
Bouw en Handel Mij. Welna, te Amsterdam.
Bouw- en Administratie Maatschappij Vera, te Amsterdam.
Uithoornse Baconfabrieken (Uithoorn Ba-confactories), te Uithoorn.
N. V. Handelsonderneming Schuler en Goed-hart, te 's Gravenhage.
N. V. Mandenfabriek De Onderneming, te Viljeun.
N. V. Sleepschip Quo Vadis, te Amsterdam.
N. V. Helmondse Manufactuur- en Meubel-handel voorheen R. van Gemert, te Helmond.
Import-Export Compagnie Neerlandia, te Am-sterdam.
N. V. Autotransport en Aannemingsbedrijf Ato, te Beemster.
Vervierij Wolka, te Amsterdam.
Handel-Exploitatie en Administratie Mij. Succes 14, te Rotterdam.
Handel-Exploitatie en Administratie Mij. Succes 15, te Rotterdam.
Bouw en Handel Mij. Feminola, te Amsterd.
N. V. Boek, Courant en Handelsdrukkerij A. Hengeveld Gzn., te Elburg.

Niet officieel genoteerde fondsen.
6½ Baden F.s. 1/4—10 99½, idem Beieren 20-j. G.O. 1925 D. 1/2—8 100½, 7 pCt. Staat Bremen 1925 D. 1/3—9 103½, 6½ Staat Pruisen 1926 D. 1/3—9 100½, 7 pCt. Verbond Saar Distr. D. 1/4—10 102½, 8 pCt. Bonn G.M. 1/3—9 101½, 6½ Keulen 1925 D. 1/3—9 99½, 7 pCt. Leipzig 1926 D. 1/2—8 101½, 7½ pCt. Hong. G.O. 20-j. D. 1/4—7 101, 7 pCt. D. Rentebank D. 5/3—9 102 1/16, 8 pCt. Norbert. Orde te hyp. F. 1/2—8 103½, idem Cont. Cautech, G.M. 1/4—10 100½, 7 pCt. H-seder Huete D. 1/4—10 102½, 6 pCt. Krupp 88 7/16, 7 pCt. Mansfield A.G. D. 1/5—11 106, idem Mitteld. Stahl 68½, idem Oram G.M. 5 H. D. 1/6—12 101 9/16, 7 pCt. Rh. Elbe Union 1926 optierecht afgest., 101 3/16, idem Rh. Westf. El. Werke D. 1/5—11 103½, idem Robert Bosch A.G. D. 1/4—10 99 3/16, idem Siemens Halske p. 1935 D. 1/1—7 104½, 6½ idem D. 1/3—9 110½, idem Ver. El. Werke Westf. D. 1/6—12 99 9/16, 7 pCt. Ver. Stahlwerke G.M. 1/1—7 104, idem optierecht afgestempeld 99½, idem Bulgarije 6 1/1—7 91½ 9/16, aand. Barmer Bankverein 15½, aand. Comm. und Privatbank 17½, aand. Darmst. Bank 23½, aand. Harpener 20½, aand. Mannesm. 18½, aand. Phoenix 12½, aand. Rheinisch 21½, aand. A. E. G. 18½, 7 pCt. 104, aand. Deut-sche Bank 16½, aand. I. G. Farbenindustrie 310, Simau Mijb. aand. div. no. 21 538, cert. f 100 Maekube 114, cert. f 100 Seibadjadi 205, cert. f 100 Westkust 95½, 6½, Berbad D. 100½, 7 pCt. Landes Genossensch. 68½, 7½ Praag 2 103½, idem D. 105, cert. Snia Viscose 33½, 5 pCt. April 3¾—4¼, 4 pCt. Goud 26, 7 pCt. Mansfield ex offic. 100, idem Ver. Stahlw. ex offic. 95½, idem Optibew. 52, 6½ Ver. Stahlw. Am. Tr. 104, idem ex offic. 99½, 7 pCt. Bank f. Textiel 97½, cert. D. 100 7 pCt. Duitseche Rentebank 104½, idem 7 pCt. Duitseche Steden-lenning 103½.

Weekstaat Engelse Bank

Totale Reserve	£ 31 Juli	14 Juli
Biljoenen in om-l.	137.361.000	137.785.000
Munten, Munt-materiaal	151.809.000	151.088.000
Andere waarde	48.610.000	48.362.000
Rekening-Courant met particul.-	101.978.000	100.125.000
Id. met openb. Rekenen	19.629.000	10.034.000
Rijkswaarde	49.867.000	48.917.000
Reserve ver-te-genwoord.	29,84 pCt.	30,09 pCt.

Weekstaat Fransche Bank

Goud-materiaal .. fr.	3.641.114.000	3.692.814.000
Goud, 1/4 buitenl.	1.864.320.000	1.861.320.000
Zilver-materiaal ..	344.514.000	341.531.000
Biljetten in omloof	63.141.879.000	63.490.319.000
Portefeuille	1.221.974.000	1.616.650.000
Beleeningen	1.651.434.000	1.652.931.000
Reken. et schatstijst (passief)	251.984.000	173.731.000
Rek. et particuliere (passief)	12.517.152.000	12.523.366.000
Voorsch. d. Staat	26.250.000.000	26.550.000.000
Div. activa (v.b. bankbiljetten, t.w.v. deviezenaankoop)	21.177.204.000	23.160.367.000

Raap- en Lijnolie.
AMSTERDAM, 21 Juli. — (Notering per 100 KG.):
Lijnolie: Aug. 35½, Sept. 35½, Sept.-Dec. 36½ 39½, Jan.-April 36½ 39½. Stemming raauw.

Rubber te Londen.
LONDEN, 21 Juli. — 1 uur. (Medegedeeld door Wijnand en Keppeler.) Sheets loco 1/4, Aug. 1/5, Sept. 1/5½, Oct.-Dec. 1/5½, Jan.-Maart 1/5½ koopers. Stemming kalm.

Rubber te Nieuw-York.
NIEUW-YORK, 21 Juli. — Exchange of New York. (Medegedeeld door C. van Holk.) (Open.) Stand. Sheets loco, Sept. 35,20, Dec. 35,30, Maart 35,60, Mei 35,70.
NIEUW-YORK, 21 Juli. — (Open.) (Tel. van Allard en Co., Amsterdam.) Ribbed Snek Sheet Juli 35, Aug.-Sept. 35½, Oct.-Dec. 35½ d.c. koopers.

Rofer, kaas en eieren.
ALPHEN a/d RIJN, 21 Juli. — Kaasmarkt. Aangevoerd 45 wagens. Met RM. 1e soort 41—45, 2e soort 35—40. Handel matig.

Groentenvelling.
LOOSDUINEN, 21 Juli. — Bloemkool 1e soort 15—34,40, idem 2e soort 6—13,40, rijk komkommer 1e soort 9,30—11,90, idem 2e soort 4,10—6,80, perzikken 1e soort 22—32, idem 2e soort 13—20, idem 3e soort 6,90—12,70 per 100 stuks; meloenen 1e soort 0,49—0,65, idem 2e soort 0,17—0,45 per stuk; aardappelen 1e soort 7,80—11,40, idem 2e soort 4,90—6,40, stamprijn-seeboonen 0,28, snijboonen 72—75, groote boonen 2,40—3,90, boonstek 30—42, komkommer 1e—2,80, aalbessen 20—30, frambozen 45—50 per 100 KG.; tomaten A 11,20—13,60, idem B 10,20—12,40, idem C 10—11,60, idem D 6,80—8,40, idem bonken 7,20—9,60 per 50 KG.; postelen 0,58—0,78 pr 65 KG.; inazine 0,42—0,62 pr 4 KG.; salade 1e soort 2,60—2,80, 2e soort 1,60—2,00, idem 3e soort 1,30—2,30, idem 4e soort 1,30—2,00, idem 5e soort 1,30—2,30, idem 6e soort 1,30—2,30, idem 7e soort 1,30—2,30, idem 8e soort 1,30—2,30, idem 9e soort 1,30—2,30, idem 10e soort 1,30—2,30.

STATEN-GENERAAL
EERSTE KAMER
(Slot van de vergadering van gisteren.)
HET ZEVENDE LEERJAAR.
De heer OSSENDORP (s.-d.) meent, dat de wachters niet allen weer geplaatst moeten worden. De minister stelt de grens op 60 jaar en zondert de gehuilde onderwijzersessen uit. Maar hij zou de grens op 55 jaar kunnen stellen, dat ware beter voor het onderwijs. Spr. komt op tegen de beperking der vrijheid van gemeente- en schoolbesturen en bestrijft de opvatting van den minister, dat door herplaatsing van wachters een besparing van f 1.300.000 zou worden verkregen. Onder de bestaande wet zullen van de 800 wachters zeker 400 her-plaatst worden, zoodat de besparing door dit ontwerp slechts f 650.000 zou bedragen. En men mag verwachten, dat het aantal her-plaatsten onder de bestaande wet nog veel grooter zal zijn, de besparing dus nog geringer. Daar-tegenover mag het bezwaar van de aantasting der autonomie van gemeentebesturen niet ge-ring geacht worden. Meer en meer wordt de autonomie der gemeentebesturen weggenomen. Thans wordt hun het benoemingsrecht ontnomen. Laat men dan maar heelemaal onderwijs rijkszaak maken. Bovendien worden den wach-ters zelf de vrijheid ontnomen.
Spr. begrijpt voorts niet waarom ten deze onderscheid gemaakt wordt tusschen schoolbe-sturen en gemeentebesturen. De verplichting der schoolbesturen tot herplaatsing van wach-ters is beperkt tot de wachters, die de schoolbesturen indertijd zelf hebben benoemd. Bijl. was het geweest als de gemeentebesturen ook slechts verplicht waren geworden tot her-plaatsting van door henzelf benoemen.
Indien deze wijziging in een afzonderlijk ont-worp was belichaamd, zou spr. er zijn stem niet aan kunnen geven.

Wat betreft het 7e leerjaar wil spr. met den heer Verkouteren niet in debat treden. Deze uitingen kan men niet als sérieux nemen. Men kan zich niet voorstellen, dat ze komen uit den mond van een ernstig man en met een niet-ernstig man debatteert spr. niet.
Verder meent hij, dat de heer De Jong te veel lof aan den minister heeft toegezwaaid. Er zijn 70.000 kinderen, die geen onderwijs ge-nieten, die doorlopen bij gebrek aan een 7e leerjaar en zeventienjarige leerplicht. Dat euvel wordt door dit ontwerp niet weggenomen.
Spr. zal echter niet tegen het ontwerp stem-men.

De heer COLIJN (a.-r.) wenscht, evenals de heer De Gijsselaar gisteren deed, eenige woorden te spreken om te voorkomen, dat men in de zwijgers voorstanders zou zien. Sprekers gemis aan instemming grondt zich hierop, dat hij nog niet volkomen overtuigd is, dat de tijd reeds gekomen is, gezien den financieel toestand, om een deel der onderwijsbezuiniging ongedaan te maken. Het vraagstuk der finan-34 verhouding tusschen Rijk en gemeenten

1593, Rio Tinto 4940, Fin. Cauth. 551, De Beers ord. 1735, Gold Fields 310, M. Eagle ord. 104, Rand Mines 468, Royal Dutch 36200, Sh. Transp. 574, Steara Rom. 315, Estr. Rom. 572.

Weekstaat Engelse Bank

Totale Reserve	£ 31 Juli	14 Juli
Biljoenen in om-l.	137.361.000	137.785.000
Munten, Munt-materiaal	151.809.000	151.088.000
Andere waarde	48.610.000	48.362.000
Rekening-Courant met particul.-	101.978.000	100.125.000
Id. met openb. Rekenen	19.629.000	10.034.000
Rijkswaarde	49.867.000	48.917.000
Reserve ver-te-genwoord.	29,84 pCt.	30,09 pCt.

Weekstaat Fransche Bank

Goud-materiaal .. fr.	3.641.114.000	3.692.814.000
Goud, 1/4 buitenl.	1.864.320.000	1.861.320.000
Zilver-materiaal ..	344.514.000	341.531.000
Biljetten in omloof	63.141.879.000	63.490.319.000
Portefeuille	1.221.974.000	1.616.650.000
Beleeningen	1.651.434.000	1.652.931.000
Reken. et schatstijst (passief)	251.984.000	173.731.000
Rek. et particuliere (passief)	12.517.152.000	12.523.366.000
Voorsch. d. Staat	26.250.000.000	26.550.000.000
Div. activa (v.b. bankbiljetten, t.w.v. deviezenaankoop)	21.177.204.000	23.160.367.000

Raap- en Lijnolie.
AMSTERDAM, 21 Juli. — (Notering per 100 KG.):
Lijnolie: Aug. 35½, Sept. 35½, Sept.-Dec. 36½ 39½, Jan.-April 36½ 39½. Stemming raauw.

Rubber te Londen.
LONDEN, 21 Juli. — 1 uur. (Medegedeeld door Wijnand en Keppeler.) Sheets loco 1/4, Aug. 1/5, Sept. 1/5½, Oct.-Dec. 1/5½, Jan.-Maart 1/5½ koopers. Stemming kalm.

Rubber te Nieuw-York.
NIEUW-YORK, 21 Juli. — Exchange of New York. (Medegedeeld door C. van Holk.) (Open.) Stand. Sheets loco, Sept. 35,20, Dec. 35,30, Maart 35,60, Mei 35,70.
NIEUW-YORK, 21 Juli. — (Open.) (Tel. van Allard en Co., Amsterdam.) Ribbed Snek Sheet Juli 35, Aug.-Sept. 35½, Oct.-Dec. 35½ d.c. koopers.

Rofer, kaas en eieren.
ALPHEN a/d RIJN, 21 Juli. — Kaasmarkt. Aangevoerd 45 wagens. Met RM. 1e soort 41—45, 2e soort 35—40. Handel matig.

Groentenvelling.
LOOSDUINEN, 21 Juli. — Bloemkool 1e soort 15—34,40, idem 2e soort 6—13,40, rijk komkommer 1e soort 9,30—11,90, idem 2e soort 4,10—6,80, perzikken 1e soort 22—32, idem 2e soort 13—20, idem 3e soort 6,90—12,70 per 100 stuks; meloenen 1e soort 0,49—0,65, idem 2e soort 0,17—0,45 per stuk; aardappelen 1e soort 7,80—11,40, idem 2e soort 4,90—6,40, stamprijn-seeboonen 0,28, snijboonen 72—75, groote boonen 2,40—3,90, boonstek 30—42, komkommer 1e—2,80, aalbessen 20—30, frambozen 45—50 per 100 KG.; tomaten A 11,20—13,60, idem B 10,20—12,40, idem C 10—11,60, idem D 6,80—8,40, idem bonken 7,20—9,60 per 50 KG.; postelen 0,58—0,78 pr 65 KG.; inazine 0,42—0,62 pr 4 KG.; salade 1e soort 2,60—2,80, 2e soort 1,60—2,00, idem 3e soort 1,30—2,30, idem 4e soort 1,30—2,00, idem 5e soort 1,30—2,30, idem 6e soort 1,30—2,30, idem 7e soort 1,30—2,30, idem 8e soort 1,30—2,30, idem 9e soort 1,30—2,30, idem 10e soort 1,30—2,30.

STATEN-GENERAAL
EERSTE KAMER
(Slot van de vergadering van gisteren.)
HET ZEVENDE LEERJAAR.
De heer OSSENDORP (s.-d.) meent, dat de wachters niet allen weer geplaatst moeten worden. De minister stelt de grens op 60 jaar en zondert de gehuilde onderwijzersessen uit. Maar hij zou de grens op 55 jaar kunnen stellen, dat ware beter voor het onderwijs. Spr. komt op tegen de beperking der vrijheid van gemeente- en schoolbesturen en bestrijft de opvatting van den minister, dat door herplaatsing van wachters een besparing van f 1.300.000 zou worden verkregen. Onder de bestaande wet zullen van de 800 wachters zeker 400 her-plaatst worden, zoodat de besparing door dit ontwerp slechts f 650.000 zou bedragen. En men mag verwachten, dat het aantal her-plaatsten onder de bestaande wet nog veel grooter zal zijn, de besparing dus nog geringer. Daar-tegenover mag het bezwaar van de aantasting der autonomie van gemeentebesturen niet ge-ring geacht worden. Meer en meer wordt de autonomie der gemeentebesturen weggenomen. Thans wordt hun het benoemingsrecht ontnomen. Laat men dan maar heelemaal onderwijs rijkszaak maken. Bovendien worden den wach-ters zelf de vrijheid ontnomen.
Spr. begrijpt voorts niet waarom ten deze onderscheid gemaakt wordt tusschen schoolbe-sturen en gemeentebesturen. De verplichting der schoolbesturen tot herplaatsing van wach-ters is beperkt tot de wachters, die de schoolbesturen indertijd zelf hebben benoemd. Bijl. was het geweest als de gemeentebesturen ook slechts verplicht waren geworden tot her-plaatsting van door henzelf benoemen.
Indien deze wijziging in een afzonderlijk ont-worp was belichaamd, zou spr. er zijn stem niet aan kunnen geven.

Wat betreft het 7e leerjaar wil spr. met den heer Verkouteren niet in debat treden. Deze uitingen kan men niet als sérieux nemen. Men kan zich niet voorstellen, dat ze komen uit den mond van een ernstig man en met een niet-ernstig man debatteert spr. niet.
Verder meent hij, dat de heer De Jong te veel lof aan den minister heeft toegezwaaid. Er zijn 70.000 kinderen, die geen onderwijs ge-nieten, die doorlopen bij gebrek aan een 7e leerjaar en zeventienjarige leerplicht. Dat euvel wordt door dit ontwerp niet weggenomen.
Spr. zal echter niet tegen het ontwerp stem-men.

De heer COLIJN (a.-r.) wenscht, evenals de heer De Gijsselaar gisteren deed, eenige woorden te spreken om te voorkomen, dat men in de zwijgers voorstanders zou zien. Sprekers gemis aan instemming grondt zich hierop, dat hij nog niet volkomen overtuigd is, dat de tijd reeds gekomen is, gezien den financieel toestand, om een deel der onderwijsbezuiniging ongedaan te maken. Het vraagstuk der finan-34 verhouding tusschen Rijk en gemeenten

dient geregeld te zijn eer men nieuwe lasten op de gemeenten legt. Maar ook als men aan-neemt, dat het geld er is, dan nog is het de vraag of het niet beter besteed ware aan de verbetering van de zesjarige scholen, met name van de zeer kleine scholen — twee- en een-mansscholen — op het platteland en aan ver-betering van het landbouwonderwijs, met name het lagere landbouwonderwijs. Spr. zal niet tegen het ontwerp stemmen, doch is er niet met volle instemming voor.

Voorts vraagt spr. of de regering het voornemen heeft met 1 Juli 1928 den zeventienjarig leerplicht in te voeren. De zaak is al beslist, met 1 Januari 1930 zal de leerplichtuitbreiding toch worden ingevoerd, maar de anti-revolutionairen, die tegen leerplicht zijn, zien die uitbreiding niet gaarne vervroegd. Was de minister evenwel bereid het eerste leerjaar van het lager landbouwonderwijs te laten meetellen bij den zeventienjarig leerplicht, dan zou er vermoedelijk wel een brug te bouwen zijn om den minister met de anti-revolutionairen te verzoenen.